

TANK&TÆNK

CEPOS

SELSKABSSKATTEN BETALES AF LØNMODTAGERNE

AF OTTO BRØNS-PETERSEN

VELKOMMEN TIL CEPOS' TANK&TÆNK

Denne publikation er en del af CEPOS' TANK&TÆNK.

CEPOS' TANK&TÆNK henvender sig til elever og lærere på de gymnasiale uddannelser, studerende og andre, som ønsker indsigt i samfundsvidenskabelige sammenhænge, friheds- og rettighedsbegreber, det danske samfunds opbygning og udfordringer samt naturvidenskab.

På vores hjemmeside www.cepos.dk vil du kunne finde undervisningsmateriale i form af korte tekster og videoer, som bl.a. kan bruges i undervisningen på landets gymnasier – eller blot til at blive klogere.

Undervisningsmaterialet er under konstant udvikling, og der vil løbende blive tilføjet nye temaer og emner til siden.

CEPOS lægger vægt på, at artiklerne er skrevet af fagpersoner med solid viden og indsigt, så det faglige indhold er i højsædet.

Nogle af artiklerne formidler alene et fagligt indhold, mens andre er debatterende, dvs. at forfatteren enten drager egne konklusioner eller argumenterer for et synspunkt. Enkelte artikler er sat op overfor hinanden som forskellige vinkler på samme problemstilling.

Undervisningsmaterialet fra CEPOS' TANK&TÆNK er til fri afbenyttelse, så længe man husker at angive tydelig kilde.

Vi håber, at gymnasieelever, lærere, studerende, undervisere og øvrige interesserede vil få glæde af materialet, som forhåbentlig kan danne baggrund for gode debatter og medvirke til, at vi alle bliver klogere.

HVAD ER CEPOS?

Center for Politiske Studier (CEPOS) er en uafhængig borgerlig-liberal tænketank.

CEPOS søger at påvirke den politiske debat og derved de politiske beslutninger ved:

- at frembringe ny viden om samfundsindretningen gennem analyse og forskning
 - at udarbejde løsninger og konkrete forslag til ny politik
- at påvirke nutidens og fremtidens beslutningstagere gennem medier, møder, konferencer, publikationer og uddannelse

SELSKABSSKATTEN BETALES AF LØNMODTAGERNE

Bør selskaber ikke betale skat af deres indkomst, når nu personer skal? Det kan synes indlysende rigtigt og bliver da også ofte anvendt i den politiske debat. Der er dog to vigtige pointer at være opmærksom på.

For det første er det i sidste ende kun personer, der kan betale skat. Selskaber er abstraktioner – de er kun “juridiske personer”. Indkomsten tilfalder selskabets ejere. I dag, hvor pensionskasser ejer en stor del af verdens aktier og andre værdipapirer, tilfalder indkomsten ofte pensionsopsparerne. Pensionskasser og andre investorer er internationale, og derfor er det ikke nødvendigvis danske sparere, der er de endelige ejere af danske selskaber. Det kan lige så godt være engelske og italienske pensionsopsparere, ligesom danske pensionsopsparere ejer engelske, italienske og mange andre selskaber.

For det andet rammer beskatningen ikke nødvendigvis den, der formelt betaler en skat. Det kaldes for skatternes “incidens”. F.eks. er det detailhandlen, som indbetaler moms af forbrugsvarer, men byrden af momsen bæres af forbrugerne.

Selskabsskatten er netop et eksempel på en skat, hvor incidensen er et andet sted end hos indbetaleren. Det er velkendt blandt økonomer, at selskabsskatten i sidste ende er en skat på lønmodtagerne i det land, hvor selskabets aktivitet ligger. Selskabsskatten betales naturligvis formelt af selskabet, men det er lønmodtagerne, som bærer byrden gennem en lavere løn.

I Danmark, hvor overførselsindkomsterne reguleres i takt med lønningerne, medfører selskabsskatten også lavere overførselsindkomster end ellers. Og fordi lønningerne i den offentlige sektor er bestemt af lønnen i den private sektor, er også offentligt ansatte med til at bære selskabsskatten, selv om det offentlige ikke formelt er selskabsskattepligtig. Lønnen for offentligt ansatte må være afbalanceret i forhold til lønnen i den private sektor. Hvis det offentlige lønniveau er for lavt, vil det offentlige ikke kunne tiltrække den arbejdskraft, det efterspørger. Hvis det offentlige betaler for høje lønninger, vil for mange søge ind i det offentlige.¹

¹ Det behøver ikke føre til, at pengelønningerne er identiske, men at værdien af de samlede løn- og arbejdsforhold må være nogenlunde ens for de lønmodtagere, som er på vippen mellem at vælge offentlig og privat ansættelse. Der er ofte forskelle på de enkelte elementer i “lønpakken”, herunder pension og tryghed i ansættelsen.

Forklaringen på, at lønmodtagerne ender med byrden af selskabsskatten, skal findes i to centrale forhold:

1. Kapital er væsentligt mere mobilt end arbejdskraft. Investorerne- f.eks. pensionskasserne- kan relativt let flytte deres investeringer fra et land til et andet. Det kan naturligvis tage tid, hvis der er tale om fysisk kapital som bygninger og maskiner. Men de kan alligevel godt "flyttes" ved, at når de bliver afskrevet (altså bliver slidt eller af anden grund falder i værdi), så sker nyinvesteringerne i et andet land. Kapitalens høje mobilitet medfører, at afkastet efter selskabsskat er nogenlunde ens i forskellige lande. Ellers flytter investeringerne hen, hvor afkastet er større, og bort fra lande, hvor afkastet er mindre - indtil afkastet er udjævnet. Konsekvensen af at sænke selskabsskatten er altså ikke, at afkastet efter selskabsskat stiger, men at afkastet før selskabsskat falder.
2. Arbejdskraften bliver mere produktiv, desto mere kapital, der er til rådighed. Banalt sagt kan en person med en skovl flytte mindre jord end én med en gravko. Jo mere produktiv arbejdskraften er, desto højere løn vil den få. Virksomhederne konkurrerer om arbejdskraften og vil være villige til at betale højere lønninger, når den kan producere mere. Altså:

MERE KAPITAL PER ENHED ARBEJDSKRAFT => HØJERE LØN

Det gælder tilsvarende, at:

MERE KAPITAL PER ENHED ARBEJDSKRAFT => LAVERE KAPITALAFKAST FØR SKAT

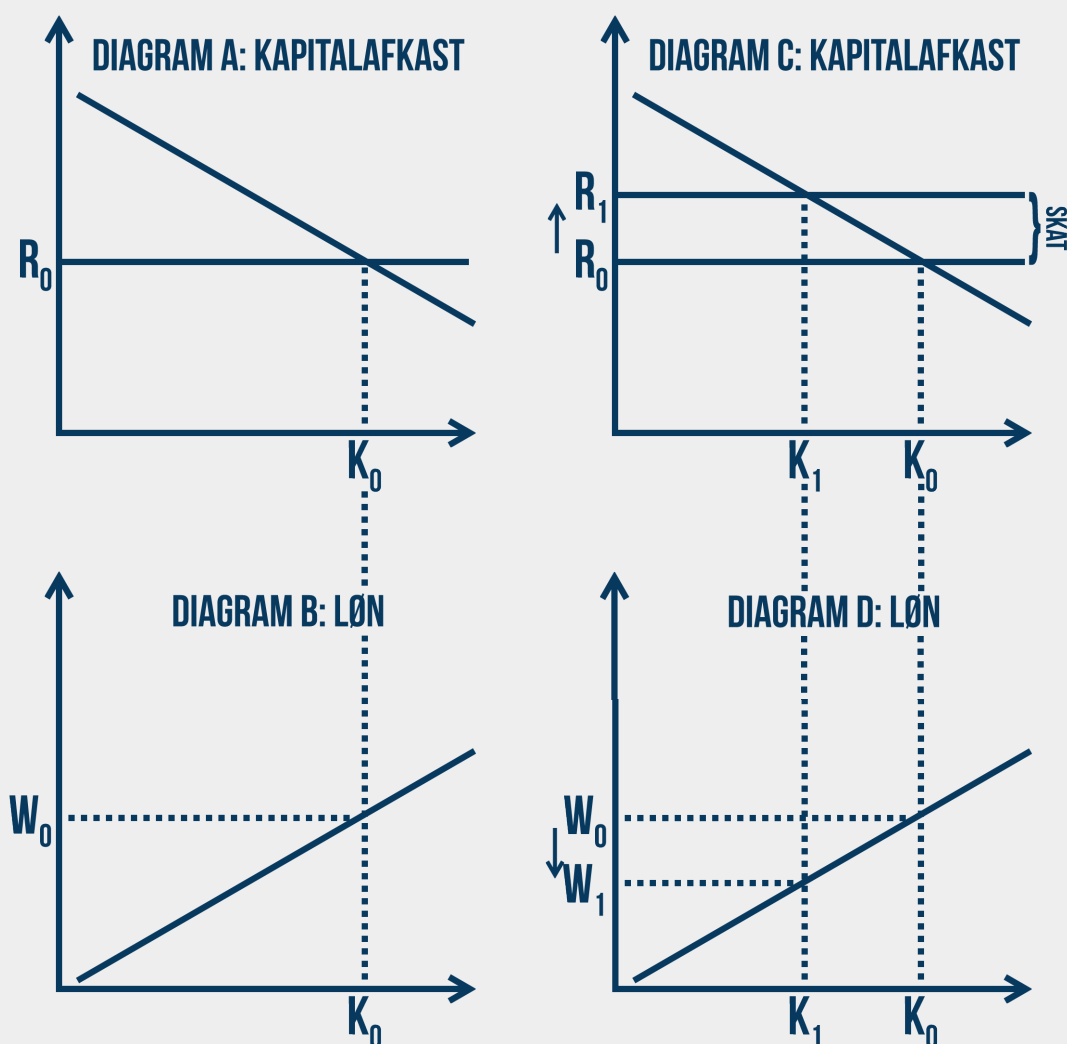
De to centrale forhold er illustreret i diagram A og B (næste side). I diagram A ses for det første, at afkastet (før skat) falder, når kapitalmængden i forhold til arbejdskraft stiger: Kurven har en negativ hældning. Vi antager til en begyndelse, at der ikke er nogen selskabsskat. Afkastet R_0 skal altså svare til det udenlandske afkast. Det medfører, at der bliver investeret kapital svarende til K_0 .

I diagram B ses, at K_0 medfører en løn på W_0 . Kurven i diagram B har en positiv hældning, fordi mere kapital per enhed arbejdskraft som sagt øger arbejdskraftens produktivitet og løn.

Nu indfører vi en selskabsskat. For at bevare et efter skat afkast på R_0 (som er det udenlandske afkast efter skat), skal afkastet før skat stige til R_1 (diagram C). Det indebærer, at kapitalindsatsen per arbejdskraftenhed falder til K_1 . Ved K_1 bliver arbejdskraften mindre produktiv, og lønnen falder derfor til W_1 (diagram D).

Slutresultatet er altså, at kapitalafkastet efter skat ikke påvirkes af indførelse af selskabsskatten, men at lønnen falder. Det er på denne måde, selskabsskatten bæres af lønmodtagerne.

FIGUR 1: DIAGRAMMER

K: KAPITALAPPARAT
R: KAPITALAFKAST FØR SELSKABSSKAT
W: LØN

SELSKABSSKATTEN ER DÅRLIGERE END INDKOMSTSKAT PÅ ARBEJDSLØN

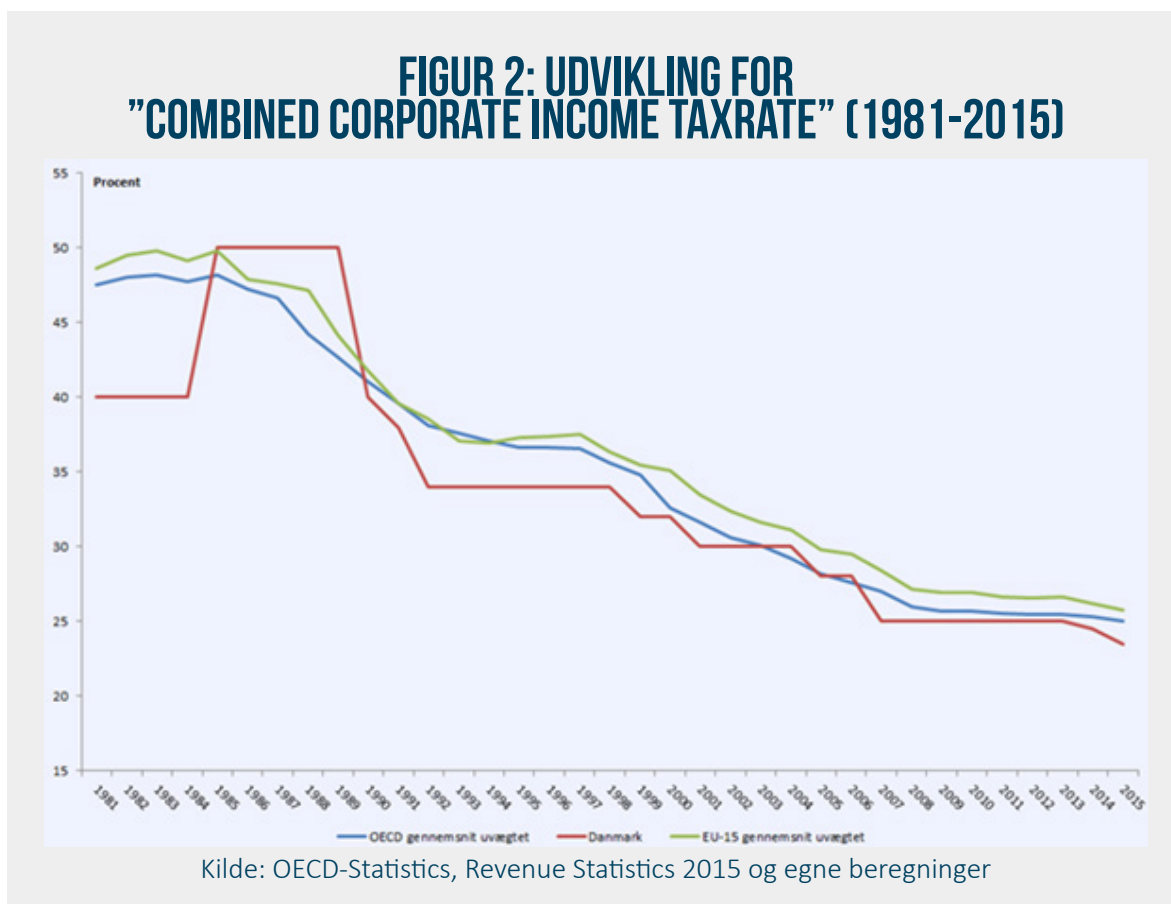
Selskabsskattens incidens svarer til incidensen ved indkomstskat på løn. I den forstand er det underordnet, om det offentlige opkræver skat via selskabsskat eller indkomstskat på løn. Selskabsskatten er dog en dårligere skat end indkomstskatten, fordi den har mere negative afledte virkninger end indkomstskat. Selskabsskatten medfører som vist mindre kapitalapparat per arbejdskraftsenhed, og det påvirker produktiviteten negativt. Lønmodtagerne kan producere mindre på en time, når de har mindre kapital til at hjælpe sig.

Derfor er det mere hensigtsmæssigt at opkræve en krone gennem indkomstskat på løn end gennem selskabsskat, der som sagt også ender som et skat på løn. Det taler for at erstatte selskabsskatten med almindelig indkomstskat.

PÅ VEJ MOD EN VERDEN UDEN SELSKABSSKAT?

Når politikerne er afstået fra at afskaffe selskabsskatten, skyldes nok primært to årsager. Den ene er, at en sænkning af selskabsskatten på helt kort sigt vil medføre nogle gevinster til selskabernes ejere, indtil kapitalapparatet er vokset, og gevinsten flyttet til lønmodtagerne. Den anden er, at selskabsskattens incidens er svær at gennemskue. Derfor kan det se ud, som om der omfordeles fra det store flertal af lønmodtagere til en lille gruppe af velhavende ejere, hvis selskabsskatten afskaffes.

Men selskabsskattesatsen er alligevel faldende. Som det ses af figur 2, er selskabsskattesatsen faldet mærkbart og i takt i Danmark, i EU-landene og i OECD-landene (dvs. de vestlige økonomier) under ét. I 1980'erne var selskabsskatten i Danmark 50 pct. og er senest besluttet nedsat til 22 pct.

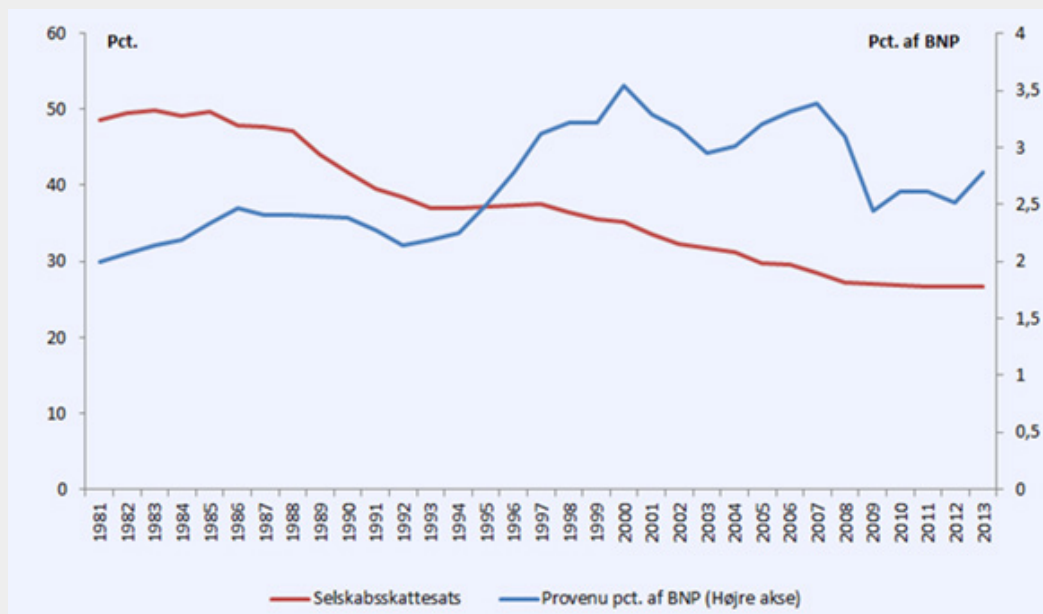
Denne internationale trend med lavere selskabsskattesatser bliver til tider benævnt "skattekonkurrence". Ind mellem bliver skattekonkurrencen beklaget, og der findes politikere og populistiske bevægelser, som efterlyser internationalt samarbejde om at bekæmpe et "race to the bottom". Det overses imidlertid, at selskabsskattekonkurrencen har gavnlige virkninger ved at øge det samlede kapitalapparat. En simulering² af konsekvenserne af en global afskaffelse af selskabsskatten viser, at velstanden vil stige overalt.³

Derfor kunne der være en fordel ved at få afskaffet selskabsskatten helt frem for at fortsætte den glidende afvikling. Ud over et spring i velstand ville det spare de meget tunge administrative byrder ved selskabsskatten.

² Se H. Fehr, S. Jokisch, A. Kambhampati og L.J. Kotlikoff (2013): Simulating the Elimination of the U.S. Corporate Income Tax. NBER Working Paper 19757

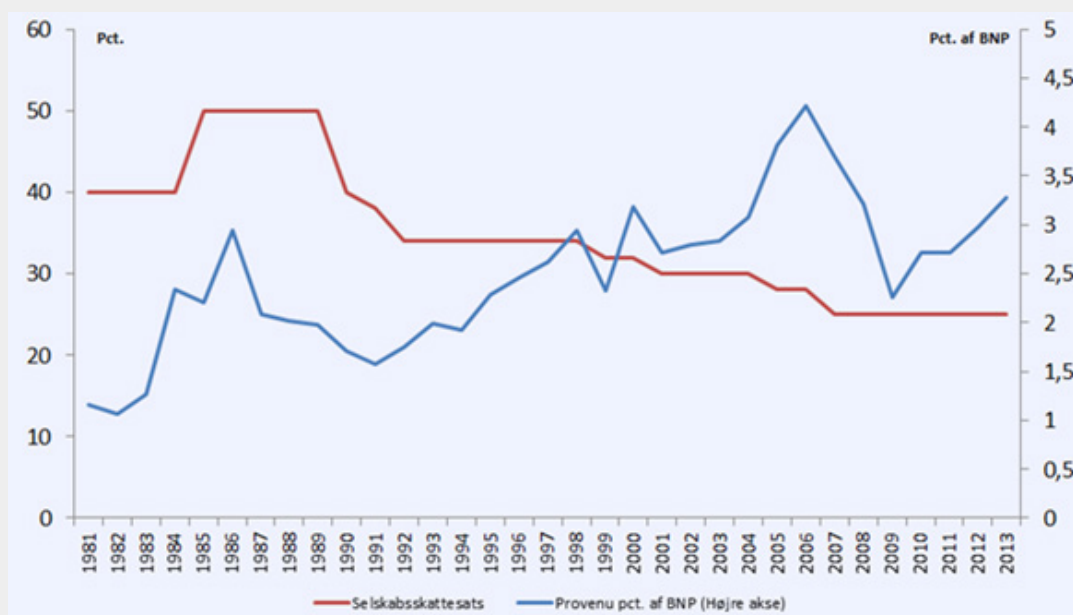
³ Bortset fra Kina, som med sin aktuelt meget lave selskabsskattesats har så store fordele i den nuværende skattekonkurrence, at en global afskaffelse vil betyde et tab.

FIGUR 3: EU-15: SELSKABSSKATTESATS OG PROVENU I FORHOLD TIL BNP (1981-2013)

Anm.: Ingen data for Portugal fra 1981-88
 Kilde: OECD-Statistics, Revenue Statistics 2015 og egne beregninger

FIGUR 4: DANMARK: SELSKABSSKATTESATS OG PROVENU I FORHOLD TIL BNP (1981-2013)

Kilde: OECD-Statistics, Revenue Statistics 2015 og egne beregninger

TANK&TÆNK

CEPOS

FIND FLERE MATERIALER PÅ
WWW.CEPOS.DK/TT